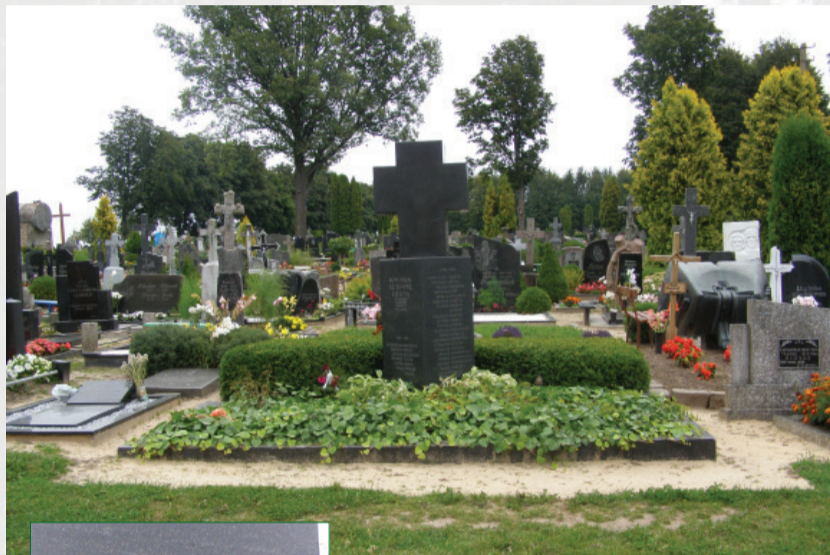

FORTŪNATAS AŠOKLIS- PELĒDA KAZYS, MINDAUGAS, JUOZAS VILKAS 1907 05 03–1946 09 21

1946 - 1953
FORTUNATAS AŠOKLIS
EDVARDAS BIČKUS
PRANAS GEDMINAS
ANTANAS GŪŽĖ
PETRAS JONAUSKAS
STEPONAS KAKŠTYS
JUOZAS LEKŠTYS
LETUKIS
IZIDORIUS MATUTIS
JUOZAS MICKUS
PRANAS MICKUS
RAPOLAS PETRAUSKAS
JONAS PETRIKAS
EDVARDAS REIMONTAS
VYTAUTAS RUŽGYS
VACLOVAS STOČKUS
LEONAS ŠARAPNICKAS
PETRAS ŠARAPNICKAS
ADOMAS TAMOŠAUSKAS
KAZYS VENCKUS
PRANAS ŽELVYS
JUOZAS K...

Antkapinis paminklas šioje vietoje palaidotiems žuvusiems Birželio sukilėliams, 1995 m. gegužės 28 d. perkeltiems 1944–1953 m. Ylakių valsčiuje žuvusiems Žemaičių apygardos Alkos rinktinės partizanams, Ylakių valsčiaus NKVD-MVD-MGB poskyryje ir stribių būstinėje nužudytiems civiliams gyventojams, taip pat 1941, 1945–1948 m. žuvusiems Ylakių valsčiaus laisvės kovotojams atminti. Bendras antkapinio paminklo ir įrašo jame vaizdas. Skuodo r. Ylakių sen. Ylakių mstl. kapinės. Aut. dizaineris Romas Navickas. Atidengtas 1997 m. gegužės 25 d. LPKTS Mažeikių skyriaus narių Jadvygos ir Idelfonso Bičkų rūpesčiu. J. Kanarsko nuotr., 2009 m.

Vyčio Kryžiaus ordino, kuriuo apdovanotas Žemaičių apygardos vadas Fortūnatas Ašoklis (po mirties), diplomas. 2004 m. lapkričio 17 d. Iš Genocido aukų muziejaus fondų

Fortūnatas Ašoklis gimė 1907 m. gegužės 3 d. Kauno gub. Telšių aps. Ylakių vls. Raudonių k., ten ir gyveno. Baigė Klaipėdos prekybos institutą. 1942–1944 m. dirbo Ylakių valsčiaus viršaičiu. Dalyvavo antinaciniame pasipriešinime, buvo Lietuvos laisvės armijos (LLA) narys. 1944 m. pabaigoje pradėjo telkti partizanus kovai prieš sovietų okupaciją ir vadovavo vienam iš Žemaičių legiono partizanų būrių. Nuo 1945 m. spalio 5 d. – LLA Žemaičių legiono štabo viršininkas. Tų pačių metų spalio 18 d. jam patikėtos ir štabo Žvalgybos ir aprūpinimo viršininko pareigos.

1946 m. kovo pradžioje pagal Lietuvos Tautinės Tarybos (LTT) vadovo kpt. Jono Noreikos-Generolo Vėtros instrukciją LLA turėjo būti reorganizuota ir pavadinta Lietuvos ginkluotosiomis pajėgomis (LGP). Lietuva suskirstyta į keturias apygardas: Vilniaus, Kauno, Panevėžio ir Šiaulių. Žemaičių legiono vadas mjr. Jonas Semaška-Liepa paskirtas Šiaulių apygardos kovojančių būrių ir pagrindžio organizacijų vyriausiuoju vadu.

Neturint pakankamai štabe dirbančių žmonių, J. Semaška-Liepa ir F. Ašoklis-Pelėda Kazys reorganizaciją nusprendė pradėti nuo apačios: veikiančių rinktinių štabus performuoti į LGP karinių rajonų (1–3 apskritys) štabus ir iš jų parinkti kandidatūras apygardos štabui sudaryti. Buvo numatyta sudaryti 8 rinktines (karinius rajonus), iš esmės paliekant esančią padėtį, tik Klaipėdos ir Kretingos aps. buvo sujungtos į vieną rajoną, tas pat atlikta su Šilutės, Pagėgių ir Tauragės apskritimis. Ryšiai su trijų rinktinių – Šiaulių, Joniškio ir Raseinių štabais turėjo būti perimti iš LGP centro. F. Ašokliui buvo pavesta sukurti LTT vietinį padalinį, apimančią Šiaulių apygardą.

1946 m. kovo pabaigoje J. Semaška-Liepa įkūrė struktūriškai naują Lietuvos ginkluotųjų pajėgų Šiaulių apygardos štabą.

Taip buvo atkurta viena iš didžiųjų LLA apygardų, atitinkanti vėlesnį organizacinį junginį – sritį. Vakarų Lietuvos partizanai, kitaip negu Rytų Lietuvos partizanai, kurių didžiosios LLA apygardos pirma suskilo į mažesnes, o paskui vėl jungėsi, stengėsi išlaikyti pradinę organizacinę struktūrą ir ją tobulinti.

Stiprėjimo procesus trumpam sustabdė 1946 m. balandžio mėn. prasidėję Šiaulių apygardos štabo narių areštai. Sovietiniam saugumui pavyko į artimiausią J. Semaškos-Liepos bendražygių gretas infiltruoti agentą. 1946 m. balandžio 15 d. J. Semaška buvo suimtas Telšiuose. Kitą dieną suimti dar 32 Žemaičių legiono vadai, ryšininkai ir partizanai.

1946 m. pavasarį prasidėjusios vienijimo ir centralizavimo procesas davė rezultatus. Žemaičių legiono nepavyko sugriauti ir tolesnė partizanų vadovybės veikla buvo tęsiama.

Vadovavimą tuoj pat perėmė F. Ašoklis-Mindaugas. Naujuoju štabo viršininku paskirtas Vytautas Ruzgys-Algimantas. Paskirti ir nauji štabo skyriaus viršininkai.

1946 m. balandžio 12 d. Žemaičių legionas įtrauktas į bendrą LLA sudėtį ir pavadintas Žemaičių apygarda. Balandžio 17 d. jos vadu tapo F. Ašoklis-Juozas Vilkas, po apygardos dokumentais taip pat pasirašinėjęs ir Mindaugo slapyvardžiu.

Žemaičių apygarda apėmė Telšių, Mažeikių, Kretingos, Tauragės, Pagėgių, Šilutės, Klaipėdos, Raseinių, Šiaulių ir Joniškio apskritis. Ją sudarė Kardo, Alkos, Šatrijos rinktinės. Taip pat įvardijamos (greičiausiai iš tradicijos) ir Tauragės bei Raseinių rinktinės. Duotas nurodymas, kad veikiančių rinktinių štabai turi būti sutvarkyti apygardos štabo pavyzdžiu, nurodant pradėti kurti atsarginius ryšių tinklus. Taip pat patvirtintas automatiškas pareigų perėmimas, nelaukiant atskiro nurodymo (rinktinės vado pareigas žūties ar suėmimo atveju perima štabo viršininkas, kuopos vado – pavaduotojas).

Žemaičių apygarda apėmė Telšių, Mažeikių, Kretingos, Tauragės, Pagėgių, Šilutės, Klaipėdos, Raseinių, Šiaulių ir Joniškio apskritis. Ją sudarė Kardo, Alkos, Šatrijos rinktinės, taip pat minimos ir Tauragės bei Raseinių rinktinės. Duotas nurodymas, kad veikiančių rinktinių štabai turi būti sutvarkyti apygardos štabo pavyzdžiu, sukurti atsarginiai ryšių tinklai. Taip pat turi būti užtikrintas be atskiro nurodymo pareigų perimamumas (rinktinės vado pareigas žūties ar suėmimo atveju perima štabo viršininkas, kuopos vado – pavaduotojas).

1946 m. rugsėjo 19 d. F. Ašoklį ir apygardos štabo Propagandos skyriaus viršininkę Bronislavą Stasiūniene-Oną, Vyšnią suėmė MGB Telšių aps. skyriaus darbuotojai. F. Ašoklis buvo kalinamas MVD Telšių aps. skyriaus išankstinio sulaikymo kameroje (KPZ). Ten nusižudė 1946 m. rugsėjo 21 d.

Lietuvos Respublikos prezidento 2004 m. lapkričio 17 d. dekretu F. Ašoklis apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžiumi, 2004 m. gruodžio 1 d. jam suteiktas kario savanorio statusas (po mirties).